

Lahemaa Ring

Lahemaa Ring – seitse päeva Eesti vanima rahvusparki erkuses, vaikuses ja rahus

Kas teadsid, et Lahemaal on üle 70 küla ja üle 3000 elaniku? Millega rahvusparki kohalikud tegelevad, milliseid kohti armastavad ja kuidas nad siin põlvest põlve elanud on, näed ja kuuled, kui tuled Lahemaa Ringile ning veedad puhkuse poolesaja-aastase rahvusparki külades.

Lahemaa Ringil saad kulgeda nii jalgsi, jalgratta kui ka autoga ja külastada nii tuntud turismiobjekte kui ka kogeda päris elu Lahemaal. Põnevad paigad, ilusad vaated, head maitset, külalishäked inimesed ja elav rahvakultuur – rahvusparki neli kaunist poolsaart, neli suursugust mõisa, puhas loodus ning ergas kogukond ootavad avastamist!

Lahemaa kogukond on oma elustiili järgi läbi ajaloo jagunenud ranna- ja maarahvaks. Kõik neli poolsaart on keskel metsased ja soised ning külad paiknevad kokkusuurutuna merekaldal.

Lahemaa rannik on rändrahnude ja kiviülevõtte poolest Euroopa rikkaim ala. Kuna rannakülades on maa kivine ja väheviljakas, on siin

tegeladud põhiliselt kalapüügiga. Elatist teeniti ka puiduveo, laevaehtuse ja sõbrakaubandusega. 19. sajandi keskelt alates tõi siinsetesse rannaküladesse jõukust salakaubaveedu. Teise maailmasõja järel sai Eesti rannikust NSV Liidu piiritssoon. Suleti endised kalasadamad, liivideeriti paadikuurid ja saeti katki kaluripaadid. Asemele tekkisid Nõukogude Liidu okupatsioonivägede sõjaväeosade hooned, mis tänapäeval on osa militaarpärandist.

Lahemaa maa-asustuse arengut on mõjutanud Balti kliim. Kliinid serval kadakasel loopealsel laiuvad muistsed asulakohad ja vanemad külad ning kõik neli uhket mõisa. Lahemaa lõunaosas jäävad Kõrvemaa metsad. Maakülades tegeldi põlluharimisega. Elati rehetaredes, mis paiknesid hajali.

Mõisates leitud tootmishooneid, näiteks viinakööke, aga laiem tootmine toimus külades. Lahemaa vanimad tööstusehüüsed on vesiveskid, mida siin kandis oli mitukümmend. Vee jõudu kasutas ka Joaveski puupapivabrik, mille lagunev hoone avaldab mõju tänapäevalegi. Telliseid toodeti kuni 1874. aastani, mil Loksale loodi Eesti esimene tellisetehas, mis oli aastakümneid üks suuremaid. Rahvusparki territoorium haarab kolme rikkaliku rahvakultuuriga kihelkonda: Kuusalu, Haljala ja Kadrina. Neist on kogutud mahukam osa Eesti rahvalauludest ja -tantsudest. Lahemaa elav rahvakultuur peegeldub ka rahvamajade rohkuses ja tegevuses. Peaaegu kõik siinset 12 rahvamaja on hiljuti renoveeritud. Neis tegeldakse nii koorilaulu ja rahvatantsu kui ka moodsama kultuuriga. Lahemaa tules tasub sündmuste kalendrit kontrollida – ehk õnnestub osaleda ka mõnel ehadal külapeol.

Lahemaa Ringi jalgsi läbimiseks (u 120 km) saab kasutada olemasolevaid tähistatud matkaradu. Rannikul liigu mööda Metsa matkarada ja lõunaosas mööda RMK Oandu-Ikla matkateed. Nende kahe matkaraja vahel Muuksilt Viru rappa minnes jälgi hooliga Lahemaa Ringi kaarti, sest u 10-kilomeetrine lõik on tähistamata.

Lahemaa Ringi läbimiseks jalgratta (u 200 km) või autoga järgi Lahemaa Ringi kaarti, looduses tähistust pole.

Visit Lahemaa soovitab:

- Et Lahemaast täiuslikku elamust saada, võta teeljühiks kohalik giid.
- Tule Lahemaale liinibussiga, see on lihtne. Kohalikuks transpordisõlmeks on Lokska ja Võsu. Seal leiad ka poode ja saad süüa.
- Lahemaal ringi liikumiseks rendi jalgratas.
- Lahemaal käies ära unusta, et rahvusparkis on omad reeglid.
- Eramuuseumi või talu külastamiseks helista ette. Hooajaliselt kontrolli kõikide külastuskohtade lahtiolekut, mitmed väiksemad objektid on talvel suletud.

Turismiinfot Lahemaa (giidide, sündmuste, reeglite, jalgratate rendi jms) kohta saab: visitlahemaa.com või telefonil: +372 5633 2211.

TOP 10 Lahemaa Ringil:

1. Viru raba õpperada ja vaatetorn
2. Leesi küla, kogukonnapood ja kirik
3. Hara sadam ja militaarpärand
4. Viinistu küla, kunstimuuseum ja sadam
5. Käsma kaptenite küla ja meremuuseum
6. Võsu alevik, rand ja sadam
7. Altja kaluriküla ja kõrts
8. Oandu külastuskeskus ja õpperajad
9. Mõni mõis Lahemaa Mõisaringilt
10. Mõni rändrahn Lahemaa Kiviringilt

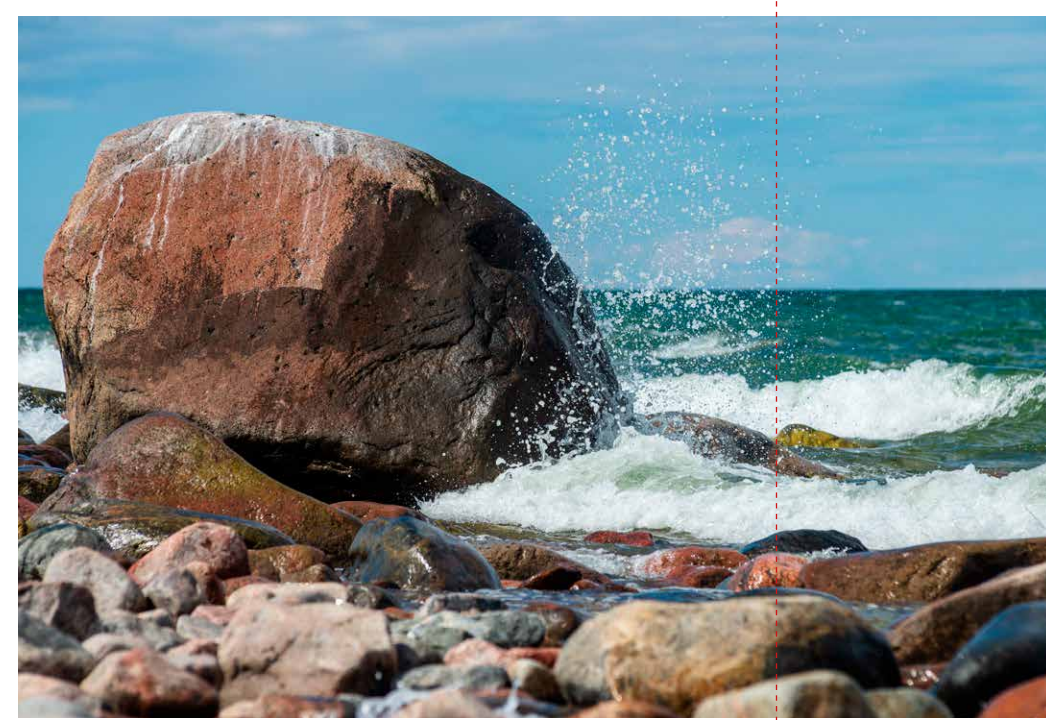
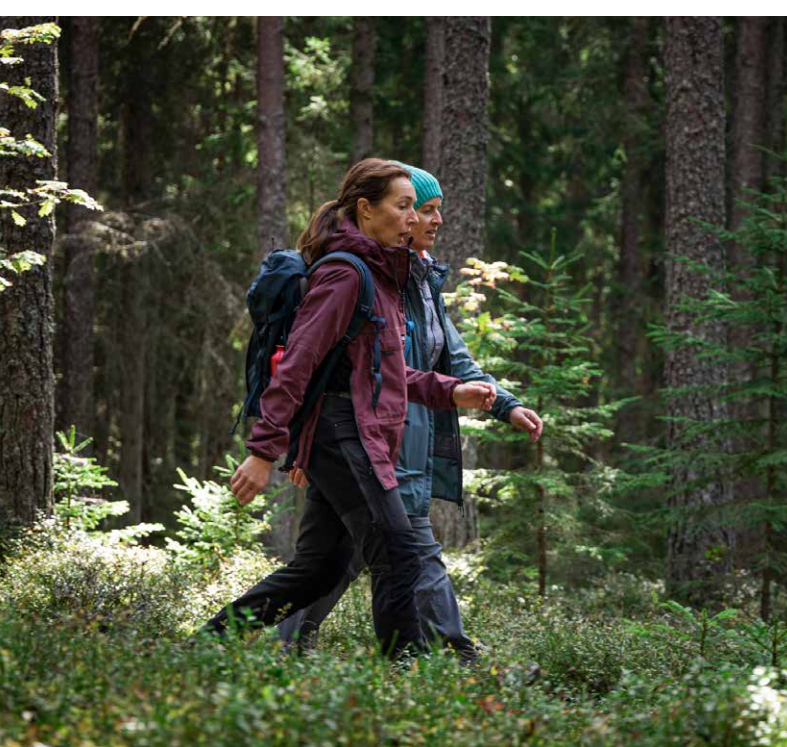
visitlahemaa.com
[visit lahemaa](https://www.facebook.com/visitlahemaa)
[visit_lahemaa](https://www.instagram.com/visit_lahemaa)

VISIT LAHEMAA

Lahemaa Kiviring

Lahemaa on kivihiidude maa. Siin leidub vähemalt 20 hiidrahn (läbimõõt üle 10 meetri või ümbermõõt üle 25 meetri), rohkem kui kuskil mujal Euroopas. Eestis alustas rändrahnude uurimist 19. sajandi lõpus Vene geoloogiakomitee direktor Helmersen, kes käis koos Palmse paruniga Lahemaal rändrahnede kaardistamas. Üks viis avastada Lahemaad, on teha sellele ring peale, külastades kive. Lahemaa rändrahnudest saab rohkem teavet Palmse ja Oandu külastuskeskustes ning infotahvilt Altja paadikuuride juures.

7. Ojakivi juurde Võsu aleviku lähedal metsas viib 2,5 km pikkune matkarada. Ojakivi on mahu poolest 3. Lahemaal ja 14. Eestis.

2. Mardimiku kivi Lokska linna servas Valgejõe kaldal on oma nime saanud lähedalasuva talu järgi.

3. Mustkivi, mis asub Viinistu kunstimuuseumi vastas mererannal, on titekivi, mille tagant on pärimuse järgi küla lapsed pärit.

5. Tammispea suurkividest kaks annavad hiidrahnu mõõdu välja. Neist suurim pretendeerib Eesti kõrgeima rahnu tiitlile.

4. Jaani-Tooma kivi Kasispea külas on olnud üheks Lahemaa rahvusparki sümboliks ja Eesti tuntuimaks hiidrahnuks.

6. Käsma kivikül, mis on vast maailma suurim, asub matkaraja ääres metsas. Käsma tasub jalutada ka Vana-Jüri kivide juurde, kust avaneb kaunis vaade Saartneemele.

Lahemaa Mõisaring

Lahemaa üheks visiitkaardiks on neli siinset mõisa. 1970ndatel hakati neid rahvusparki loomisel Eestis esimestena restaureerima ja need on siiani eestlaste seas armastatud. Kõik neli omanäolist ja suursugust mõisa väärivad külastamist ning annavad kokku hea ülevaate Lahemaast ja Põhja-Eesti mõisakultuurist.

1. Kolga mõis

Kolga mõis kuulus Stenbockide suguvõsala ja oli üks Baltimaade suuremaid mõisavaldusi. Seda pole ainukese Lahemaa mõisana siiani õnnestunud korda teha. Võimsas peahoones käivad renoveerimistööd, siin saab teha giidiga ekskursiooni ning toimuvad üritused, suviti saab külastada kunstigaleriid ja juua kohvi. Valitsejajamajas on aasta läbi avatud Kuusalu kihelkonna muuseum.

2. Palmse mõis

Palmse on Lahemaa rahvusparki süda ja aastatel 1975-1985 esimesena Eestis terviklikult taastatud mõisaansambel. Kunagiste mõisaomanike Pahlenite hulgas oli tähtsaid riigitegelasi ja teadlasi. Tänapäeval on mõisakompleksis Lahemaa rahvusparki külastuskeskus, muuseum, restoran ja hotell. Külastada tasub kaunist looduslikku parki, seal asuvaid Kloostrikive ja lummava vaatega Bresti paviljoni. Suvehooajal tuleb mõisaterriitoriumile sisenemiseks osta pilet.

3. Sagadi mõis

Sagadi mõis on sajandeid silma paistnud eeskujuliku metsakorralduse poolest. Mõisnik Paul Eduard von Focki ajal 1835. a valmis Sagadis esimene täismetsakorraldus, mida tol ajal peeti edumaiseks. Praegu haldab mõisa Riigimetsa

Majandamise Keskus. Siin toimivad metsamuuseum ja mõisamuuseum, looduskool, hotell ja restoran. Korrastatud teede ja alleedega mõisapark, dendropark ning värvikirev aed ootavad jalutajaid.

4. Vihula mõis

Vihula mõisakompleksi kujundamisel on oskuslikult kasutatud vaheldusrikast maastikku. Kõrgete kallastega maaliise paisjärve, põlismetsa ja vaba planeeringuga pargiga Vihula hooneterohke ansambel mõjub romantilisena. Sellise ilme sai valdus viimaste mõisnike Schubertite ajal, kes 1939. aastani siin elasid. Tänapäeval asuvad mõisakompleksis esinduslik restoran ning luksuslik spaa ja hotell. Siin on hulgaliselt võimalusi suurepäraseks puhkuseks.

Erksa kogukonnaga Juminda poolsaar

Lahemaa poolsaarest läänepoolseimale on andnud nime selle tipus asuv sinne vanim küla – Juminda, mis on seotud mitmete legendidega. Tänapäeval on Juminda poolsaar üle Eesti kuulus aktiivse kogukonna poolest, kes on rajanud rahvamaja, vabatahtliku merepääste üksuse ja Leesi poe.

Kas teadsid, et:

- Poolsaarel räägiti soome keelele sarnanevat rannakeelt ehk pohirannat.
- Hara saarel oli kunagi kilutootus, kus töötas üle 300 inimese.
- Nõukogude ajal oli Jumindal raketibaas ning Haral alveelaevade demagnetiseerimisbaas.
- Juminda neeme lähedal peeti 1941. a. maailma üks ohvriterohkemaid merelahinguid.

Küläd: Pudisoo, Pedaspea, Kolga-Aabla, Kiiu-Aabla, Leesi, Tammistu, Juminda, Tapurla, Virve, Hara.

Elanike ligikaudne arv: 450

Majutus: Annenhofi ja Pärli puhkemaja Pudisool, Klaukse puhkemaja Kolga-Aablas, Leesikalda

puhkemaja Leesil ja Kakupesa puhkemaja Haral; Hara sadama glamping.

Telkimine: RMK Juminda telkimisala

Toitlustus: Kodurestoran MerMer ja Johannes Kolga-Aablas, Leesi pood, Hara sadama resto.

Rand: Kolga-Aabla

Visit Lahemaa soovitab külastada:

- Leesi külaekeskust, kus on kogukonnapood, rahvamaja, kalmistu ja kirik.
- Hara sadamat, kus on ajaloomähistus, saab teha paadisõitu ja osta värsket kala.
- Majakivi, mis on Eesti suuruselt kolmas rändrahn. Sinna viib 7 km pikkune õpperada vaatetorniga.
- Juminda 32 m kõrgust toimivat tuletorni ja miinilahingu mälestusmärki.
- MTÜd Tammistu Lammas, kus saab tutvuda lambakasvatuse ja rannaniitudega.
- Pruulikoda Veldi ja Tütred Leesil.
- Arli puukooli Kiiu-Aablas ja Tõnu Talu puukooli Tapurlas.
- Allika kuurimuseumi Virvel.

Mitmekultuuriline Pärissaar poolsaar

Eesti kõige põhjapoolsem poolsaar Pärissaar on olnud avatud naaberkiiridele. Legendi järgi oia Viinistu asutanud soomlased. Pärissaar, mida peetakse Eesti vanimaks rannakülaks, oli kunagi olnud kardetud mereröövli asupaik. Poolsaare arengut on mõjutanud selle läänekaldal asuv Loksa linn, kus elab ligi 30 rahvuse esindajaid. Piirkonnas leidub lagunevaid militaarrajatisi.

Kas teadsid, et:

- Sajandite vältel on poolsaarel peamiseks elatusallikaks olnud kalapüük ja sõbrakaubandus. 1920ndatel teeniti rikkust salapiirituse veoga üle lahe Soome.
- Tänu tellisetehasele, sadamale ja suvitusvõimalustele sai 20. saj algul väikesest Loksa külast tuntud asula, kust käis laevaliini Tallinna.
- Pärast teist maailmasõda laiendati Loksa laevaremonditehast ja loodi Suurpea mereveebaas ning Nõukogude Liidust toodi poolsaarele elama mitu tuhat töötajat koos peredega.

Küläd: Suurpea, Pärissaar, Viinistu, Turbuneeme, Kasispea

Elanike ligikaudne arv: 500, Loksa linnas: 2500

Majutus: Kuivoja puhkekeskus Loksal, Kärka puhkemaja Suurpeal; Kelluka, Dharma ja Tooma puhkemaja Pärissaal, Viinistu Art Hotell, Tammispea Puhkeküla.

Telkimine: RMK Purekkari telkimisala

Toitlustus: Loksal Lucky ja Mere baar, Viinistu rannaresto

Rand: Loksa

Visit Lahemaa soovitab külastada:

- Mandri-Eesti põhjapoolseimat punkti Purekkari neeme, Vihasoo linnuvaatlustorni, rannaloodeuse õpperada, siniseid hiidrahneme Mohni saart.
- Viinistu kunstimuuseumi, kus näeb eesti kunsti suurimat erakogu, ja rahvamajas asuvat Viinistu külamuuseumi, mis tutvustab rannaküla elu.
- Loksa linna, kus on ilus liivarand ja kaks kena kirikut.
- Niidukite muuseumi Kasispeal.

Kaptenite Käsma poolsaar

Käsma poolsaarel on vaid üks küla. Seda teatakse kui kaptenite küla, sest aastatel 1884-1931 töötas siin merekool ja pea igas peres oli oma kapten või tüürimees. Käsmut tuntakse ka kunstnike, kirjanike ja teadlaste suvituspaijana ning populaarse ürituse toimumise kohana.

Kas teadsid, et:

- 19. saj lõpust hakati Käsmus laevu ehitama ja Käsma lahest sai Põhja-Eesti üks tähtsaimaid laevade talvitumispaiku.
- Käsmus on kaks kabelit. Puitkabel valmis külarahva korjandusrahadega ja selle ümber on kena kalmistu. Raudkivim kindrali kabel rajati Nikolai von Dellingshauseni mälestuseks, kes avastas Käsmu kui suvituskoha.
- Rannikualadele iseloomulikuks on Käsmu ridaküla, kus asutus on tihedalt koondunud peatänavaa äärde. Käsmu omapäraks on valged kaptenimajad ja kõrged lipumastid.
- Käsmu poolsaar on Euroopa rändrahnuderohkeim paik ning siin asub vast kogu maailma suurim kivikülv.

Küla: Käsma

Elanike ligikaudne arv: 150

Majutus: Külas on mitmeid puhkemajaju ja Lainela puhkeküla

Toitlustus: Restoran Kaspervik, Baar Prunni ait, Käsma pood

Visit Lahemaa soovitab:

- Külastada kunagises piirivalvekordoni hoones asuvat Käsmu meremuuseumi, kus saab hea ülevaate küla ajaloo. Muuseumist saab tellida meresõitu viikingilaevaga «Aimar».
- Muuseumi taga künkal on kena tuletorn.
- Teha jalutuskäiki läbi küla Vana-Jüri kivide juurde.
- Teha matk 14 km pikkusel tähistatud matka- ja jalgrattarajal, kus saab tutvuda 1500 aastat tagasi merest eraldunud Käsmu järve ja poolsaare värvika loodusega.

Puhkajate Vergi poolsaar

Vergi poolsaare asustus on koondunud rannikule, kus paiknevad kunagised kaluriküläd. Nüüd on see ala tuntud eeskätt suvituspaijana. Siin on kaunis rannaloodeus. Põnevust pakuvad militaarrajatised. Põhja- ja idarannikul on mitmeid väikesaari, kohati ka kivikülve. Poolsaare siseosa katab mets. Tuntuim asula on Võsu, mis on populaarne kuurort. Suvel kasvab siinne rahvastik puhkajate arvelt mitmeid kordi.

Kas teadsid, et:

- Mereäärsete männimetsade, kauni liivaranna ja kergesti soojeneva veega madala lähega Võsu avastades vene puhkajad juba 1870ndatel aastatel.
- Nõukogude ajal sai Võsust Eesti suurim puhkeasula.
- 18-19. sajandil oli Vergi Soome kalakaubanduse keskuseks.
- Altja on tüüpiline kaluriküla, kus majad paiknevad piki ühte külatänavat. Lahemaa rahvusparki algusaastail taastati siin traditsioonilised rannatalud, võrgkuurid, kiigeplats ning kõrts.

Küläd: Lobi, Lahe, Koolimäe, Natturi, Pedassaare, Pihlaspea, Vergi, Altja

Elanike ligikaudne arv: 190, Võsu alevikus: 440

Majutus: Võsul ja selle ümber ning Vergil on mitmeid puhkemajaju, Altjal Toomarahva turismitalu

Telkimine: RMK Võsu telkimisala, Lepispea karavanipark, Võsu Veranda telka

Toitlustus: Võsul on hulgaliselt söögikohti, Vergis sadamaresto, Altjal kõrts

Visit Lahemaa soovitab:

- Teha jalutuskäiki Võsu rannas ja alevikus, et nautida siinset loodust ja sivilaarkitektuuri.
- Külastada armsat Lobi muuseumit.
- Jalutada Ojakivi matkarajal (5 km) või Altja loodus- ja kultuuriloolisel rajal (3 km).
- Külastada väikesadamat Võsul või Vergis.

Võimas Kolga mõis ja selle ümbrus

Kolga oli Eestimaa võimsaim mõis. Kuigi enamik selle hooned on alles renoveerimata, mõjub klasitsistlik mõisakompleks sellisenegi suursuguselt. Kunagise Kolga mõisa valdustesse jääb hulgaliselt looduslikke vaatamisväärsusi: Nõmmeveski ja Vasaristi juga, Viru raba, Tsitre rand, Muuksi linnamägi ja muinasmäestikud.

Kas teadsid, et:

- Nõmmeveski asub Lahemaa suurim juga. Põnevaks teevad selle ümbruse Valgejõe kanjon ning kunagise elektrijaama varemed.
- Kolga mõisa peahoones on suvekohvik ja kunstigalerii, siin korraldatakse ekskursioone ja sündmusi. Valitsejajamaja on sisse seatud kihelkonnamuuseum, mis on avatud aasta ringi.
- Tsitres oli sadam juba viikingiajal. Kolga mõisnikud rajasid sinna oma suvemõisa ja 20. saj algul käis Tsitrest Tallinna liiniaurik. Tänapäeval on rannametsas puuderada ja vaatetorn.
- Muuksi on Lahemaa vanimaid külasid. Muinasaegselt linnamäelt avaneb suurepärane vaade Kolga lahele. Loopealsel asuvalid Hundikangruid peetakse Eesti suurimaks kivikirstkalmete rühmaks.

Küläd: Nõmmeveski, Parksi, Murksi, Vanaküla, Valgejõe, Kõnnu, Kemba, Kalme, Kolgaküla, Kotka, Uuri, Kahala, Tsitre, Muuksi, Andineeme,

Soorinna

Elanike ligikaudne arv: 900, Kolga alevikus: 420

Majutus: Nõmmeveski puhkemaja, Kõrgekaldal matkamaja Nõmmeveskil, Päriljoja puhketalu Kalme külas, Hiie talu Kahalas, Laugu külastemaja ja Jõekääru Perepuhkuse kamping Sõitmel

Telkimine: RMK Nõmmeveski ja Kalmejoja lõkkekohat, RMK Tsitre telkimisala

Toitlustus: Kotka tankla, Kolga mõisa suvekohvik, Jõekääru Perepuhkuse forellipüük. Söögikohti on ka Kuusalus ja Kiuis.

Visit Lahemaa soovitab külastada:

- Huvitava kultuurilooa Pikakose majamuuseumi Vanakülas;
- Valgejõe Veinivilat ja tellida sealt külastusprogramm;
- Kõnnu Viinaköögi galeriid ja osaleda maailmise õpituas;
- Toomani talumuuseumi Muuksi külas;
- Lahemaa pärimuskoda Uuri külas ja tellida sealt külastusprogramm või õpituba;
- Kolgaküla, Leona või Muuksi talli või Üleuru ratsatalu ja käia Lahemaal ratsutamaks.

Rahvusparki süda Palmse mõis ja selle ümbrus

Palmse mõisas on juba aastakümneid asunud Lahemaa rahvusparki keskus. Mõisa talis-tõllakuuris paiknevad külastuskeskuses saab infot ja trükiseid rahvusparki kohta, vaadata näitust ja Lahemaa tutvustavat slaidiprogrammi. Palmse mõisakompleksi renoveeriti Lahemaa rahvusparki juhtimisel esimesena Eestis. See on Eesti väljapaistvaimad barokkstiilis mõisaansambleid ning üks vähesed, mis on taastatud koos pargiga. Palmsest loodesse jäävad loopealsed, kus võib näha Lahemaa vanimaid inimtegevuse jälgi.

Kas teadsid, et:

- Palmse-Sagadi tee ääres asub põnev Muinasteide koda, kus eksponeeritakse 6000 aasta vanuste Äänisjärve kaljujooniste koopiaid.
- Palmse mõisas korraldatakse mitmesuguseid sündmusi ja programme.
- Palmse mõisa ümber on palju vaatamisväärsusi. Mõisapargis asuvad Kloostrikivid, mõisadumast veidi eemal Näljakangrud ja Vahakivi. Palmse-Vihasoo tee ääres on alles mitu verstakivi, neist üks kannab nime Hüntkivi.
- Palmse parun Carl Magnus von der Pahlen oli hooliv mõisahärra. Ta laskis 19. saj keskel oma taluopegadele ehitada moodsaid korstnaga täispaest elumajaju, millest mõni on veel säilinud.

Küläd: Metsanurga, Võsupere, Palmse, Muike, Uusküla, Ilumäe, Võhma, Tõugu, Vatku, Joandu, Aasumetsa, Joaveski.

Elanike ligikaudne arv: 360

Majutus: RMK Ojaäärse loodusmaja, majutus ja karavanipark Lahemaa Kohvikann, Palmse mõisa külastemajad, Joaveski rahvamaja, Arbavere puhkekeskus.

Toitlustus: Palmse kõrts ja restoran, Lahemaa Kohvikann, mitu söögikohta Viitnal.

Visit Lahemaa soovitab:

- Külastada Muinasteide koda Võsuperele.
- Võtta aega Palmse ja Vihasoo vahelisel teel kulgemiseks, et nautida mõisaagest alleed, muistseid maastikke, kadakasi loonilte, kena taluarhitektuuri ja mitmeid vaatamisväärsusi. Tee äärde jääb Ilumäe kabel talupojavappidega vitraažidega, Kotkemäe sammas, renoveeritud Võhma seltsimaja, nostalgiline Võhma pood ja mitmeid arheoloogilisi paiku.
- Teha peatus Joaveskil, kus on kunagise papivabrikuri varemed, joastik ja rippisid üle Loobu jõe.

Paepealsed Sagadi ja Vihula mõisad ning nende ümbrus

Lahemaa on tuntud oma nelja mõisa poolest. Sellesse piirkonda jäävad kaks suursugust korrasatud mõisakompleksi – Sagadi ja Vihula. Need asuvad paekaldal. Siia kanti jääb Põhja-Eesti panga kõrgem osa – kuni 67 m üle merepinna. Mitmesugust tegevust pakuvad mõisate kõrval tasub külastada ka Oandu ümbrust ja Vainupea küla.

Kas teadsid, et:

- Sagadi mõis on juba sajandeid silma paistnud eeskujuliku metsakorralduse poolest. Praegu kuulub mõis RMK-le ning siin toimivad koos metsamuuseum ja mõis-muuseum, looduskool, hotell ja restoran.
- Renoveeritud Vihula mõisakompleksis asuvad esinduslik restoran ning luksuslik spaa ja hotell. Siin jagub tegevust kõigile – toimuvad kontserdid, külastada saab oku-farmi, mänguväljakut, spordiväljakut, mini-golfi väljakut, vesi- ja tuuleveskit.
- Oandu on loodusradade sõlm-punkt – RMK külastuskeskuse õuest või lähikonnast algab seitse õppe- või matkarada. Oandu keskuses tutvustatakse Lahemaa rahvusparki loodust ja looduses liikumise võimalusi, metsa ning puidu kasvatamist ja kasutamist läbi aegade.

Elanike ligikaudne arv: 400

Majutus: Allika ja Ligidama puhkemaja ning Sae hostel Koljakul, Oanduaja ja Haaviku puhkemaja Oandul, Sagadi mõisa hotell ja hostel, Vihula mõisa hotell, Vainupea puhkemaja ja Adami talu Vainupeal.

Telkimine: RMK Oandu telkimisala, RMK Mustoja lõkkekohat

Toitlustus: Sagadi mõisa restoran, Vihula mõisa restoran ja kõrts

Visit Lahemaa soovitab külastada:

- Esku kabelit ja kalmistut.
- Kakuvälja käsitöökambrit, kus saab vaadata ja osta perenaise poolt valmistatud huvitavat ja ainulaadset käsitööd ning lõnga. Võimalik ka jalga puhata ja tassikese kohvi või teed rüübata.
- Lahemaa idapoolseimat küla Vainupead, kus aktiivne külaselts hoiab korras vaatamisväärsusi: kabelit, kalmistut, suureliiva randa ja tulepaaki. Käia tasub ka legendidega seotud Kaarnakivi juures.

Küläd: Koljaku, Kakuvälja, Sagadi, Tepelvälja, Oandu, Lauli, Vihula, Mustoja, Haili, Pajuveski, Karula, Vainupea

Näidismarsruudid

Et Sul oleks lihtsam Lahemaa Ringil vaikuid teha, oleme koostanud näidismarsruudid vastavalt reisi pikkusele.

1 päev Lahemaa Ringil:

1. Viru raba õpperada (3,5 v 6 km) ja vaatetorn
2. Hara sadam ja militaarpärand
3. Võsu alevik, rand ja sadam
4. Altja kaluriküla ja kõrts
5. Palmse mõis

2-4 päeva Lahemaa Ringil:

1. Viru raba õpperada (3,5 v 6 km) ja vaatetorn
2. Kolga mõis
3. Leesi küla, kogukonnapood ja kirik
4. Hara sadam ja militaarpärand
5. Purekkari neeme – Eesti mandri põhjapoolseim tipp
6. Viinistu küla, kunstimuuseum ja sadam
7. Jaani-Tooma suurkivi Kasispeal
8. Käsmu kaptenite küla ja meremuuseum
9. Võsu alevik, rand ja sadam
10. Altja kaluriküla ja kõrts
11. Oandu külastuskeskus
12. Sagadi, Palmse, Vihula mõis

Kui saad olla Lahemaal pikemalt, veeda kauem aega mõisates, puhka rannas või käi läbi mõni mõnus matkarada.

5-7 päeva Lahemaa Ringil:

Kui Sul on võimalus veeta Lahemaal 5-7 päeva, naudi rahulikult kõiki külasid ja veeda igas piirkonnas kasvõi terve päev.